

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 13 januari 2022

Notulen van de raadsvergadering van 13 januari 2022

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 1

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb

Tegenwoordig zijn 29 leden, namelijk: de heer F. Achbar, de heer J.W. van Assendelft, de heer N. Balwantsingh, de heer T. Cicek, de heer B. van Drunen, de heer G.J. Engberts, mevrouw J.A. Faber, mevrouw D.A. van Groningen, mevrouw A. Kockelkoren, de heer S.F. Lammering, de heer P.J.P. Lansink-Bastemeijer, de heer S. Leewis, de heer M.J.P. Meeuwissen, de heer B. van Noppen, de heer J.W. van Putten, mevrouw L.L.P.R. Roest, de heer R.C.J. de Roon, de heer B. van Schaik, de heer R.G.C. Segers-Hoogendoorn, de heer R.A.C.J. Simons, de heer J. Smet, de heer D.P.A. Tak, de heer R.T.J. van der Velden, mevrouw P.J.H.D. Verkoelen, de heer T.B. Versnel, de heer T.J. Vonk, mevrouw D. Yildirim, mevrouw C.M. Zeegers en de heer A. van Zevenbergen

Afwezig zijn 16 leden, namelijk: mevrouw C. Aafjes-van Aalst, mevrouw N. Arsieni, de heer S.R.T. van Baarle, de heer E. Büyükcıfci, mevrouw E.H. Duijm-Wickerhoff, de heer M.G.J. van Elck, mevrouw T.C. Hoogwerf, de heer G.F.E. Koster, mevrouw N.D.Z.R. Mohamed-Hoesein, de heer J.P. Postma, de heer T. Roskam, de heer J.W. Verheij, mevrouw E.S. Walgenbach, mevrouw I. van Wifferen, de heer E. Yigit en mevrouw B.C. Zandberg

Griffier: mevrouw I.C.M. Broeders

1.1 Opening

De **VOORZITTER**. Goedemorgen, ik wilde heel graag op tijd starten, maar ik miste mijn hamer. Het is een beetje vergelijkbaar met de Sint die zijn boek kwijt is, dan doe je ook niets. Goedemorgen, hartelijk welkom, ik hoop dat u de recesperiode allemaal hebt kunnen gebruiken om bij te tanken en tot rust te komen. Dat geldt niet voor iedereen in dezelfde mate weet ik zo uit eigen ervaring, maar van harte welkom bij deze eerste bijzondere vergadering van de gemeenteraad van Rotterdam. Er gelden hier nog altijd coronaregels en ik zie dat u daar keurig invulling aan geeft. Andere leden van de raad volgen deze raadsvergadering op andere plekken in het stadhuis. Er zijn voldoende leden aanwezig die de presentielijst hebben getekend en we kunnen deze vergadering rechtsgeldig doen plaatsvinden. Er zijn geen berichten van verhindering. Ik doe straks een in memoriam van het oud-raadslid mevrouw J.H., Joke, Ellenkamp, maar omdat ik aansluitend ook staand de nieuwjaarsspeech wil doen, wil ik graag twee onderwerpen eerst met u doen en wijk ik een beetje af van de gebruikelijke volgorde.

1.3 Mededelingen

De **VOORZITTER**. Namelijk onder 1.3 de mededelingen. Die zijn er niet aan mijn kant.

2. Vaststelling van de agenda van de buitengewone raadsvergadering van 13 januari 2022

De **VOORZITTER**. En 2, de vaststelling van de agenda van de buitengewone raadsvergadering van vandaag. In het presidium is afgesproken om vandaag geen inhoudelijke punten in deze raad te behandelen omdat deze vergadering een buitengewoon karakter heeft, maar het is ook de aftrap van het nieuwe politieke jaar en dan is het wettelijk nodig om over enkele punten van inhoudelijke aard wel formeel wettelijk een aantal besluiten te nemen en dat moeten we straks wel even doen. Er is voor deze buitengewone raadsvergadering geen spreektijd aan de orde. Na deze raad sluit ik de vergadering en daarna open ik de actualiteitenraad.

1.2 In memoriam oud-raadslid mevrouw J.H. (Joke) Ellenkamp

De **VOORZITTER**. Aan de orde is een in memoriam naar aanleiding van het overlijden van oud-raadslid Joke Ellenkamp. Leden van de gemeenteraad van Rotterdam, leden van het college, vrienden, familieleden, partner van Joke Ellenkamp die van een afstand deze raadsvergadering volgen, ons bereikte het bericht dat op maandag 3 januari 2022 Joke Ellenkamp is overleden. Van 12 april 1994 tot 1 maart 2000 was zij lid van deze gemeenteraad voor de PvdA. Geboren op 12 januari 1960 in het Brabantse Geldrop overleed zij in Ratum in de Achterhoek. Joke Ellenkamp staat voor een bijzonder leven waarin zij zich tientallen jaren met hart en ziel heeft ingezet voor Rotterdam en ze heeft zich daarbij weten te onderscheiden. Haar toenmalige collega's herinneren zich nog erg goed dat Joke Ellenkamp direct na haar start als raadslid met volle kracht vooruitging. Van een inwerkperiode was geen sprake, ze werd direct lid van verschillende raadscommissies van Veiligheid en Politie tot Maatschappelijke Dienstverlening en Volksgezondheid, van Algemene Bestuurlijke Zaken en Regelgeving tot Drugs en Overlast, van de Algemene Beroepscommissie tot de Commissie voor Verzoekschriften. Vanaf 1998, de start van de tweede raadsperiode, tot en met haar afscheid in februari 2000 was het eenzelfde takenpakket dat zij op haar schouders nam en dat maakte op veel raadsleden stellig indruk. Toen ze als raadslid begon, was drugsoverlast in oude stadswijken een onderwerp dat hoog op de agenda stond. Joke Ellenkamp voelde zich betrokken bij de aanpak van drugsoverlast in de wijken en tegelijkertijd bij de zorg voor drugsverslaafden. In de zomer van 1995, toen vooral bewoners in de westelijke stadswijken zich actief tegen drugsoverlast gingen verzetten, spande zij zich in voor een juist evenwicht in de bestrijding van de overlast, ze was ervan overtuigd dat alle slachtoffers van verslaving, zowel de bewoners in kwetsbare wijken als de verslaafden zelf, centraal zouden moeten staan in een samenhangende aanpak, maar ze was er zelf ook bij, bij de mensen die de problemen aan den lijve ondervonden, ombudspolitiek stond toen nog in haar portefeuille als een vanzelfsprekendheid. Ze ondersteunde de ideeën die uit de wijken zelf kwamen, zoals het initiatief van bewoners van Spangen om in hun eigen wijk zelf een opvangvoorziening voor verslaafden op te zetten met de gedachte 'we hebben overlast, het zijn onze verslaafden en we vangen hen zelf op'. Aandacht voor Rotterdammers die in de knel raakten, die het moeilijk hadden, waar dat ook was. We noemen dat tegenwoordig de rafelrand van de samenleving en dat was een rode draad in het raadswerk van Joke Ellenkamp. Collega's omschreven haar als een maatschappelijk zeer betrokken en uiterst doortastend raadslid, een mooi mens. Joke combineerde haar raadslidmaatschap met een parttimebaan omdat ze ook volksvertegenwoordiger buiten het stadhuis wilde zijn. Ze vond dat ze dat ook moest doen en ze zei dat ze eeuwig moest schipperen tussen werk en politiek. Ze ervoer het raadswerk als zwaar, ze kreeg zoals ze zei geen bruis van eindeloos vergaderen. Voordat het rapport van de staatscommissie Dualisme en Lokale Democratie, in de wandelgangen ook de commissie Elzinga geheten, uitkwam had Joke een uitgesproken mening over haar werk en ik citeer uit wat ze zei bij haar afscheid op 22 februari: "Ik wens de raadsleden toe dat de commissie over het rapport Elzinga en alles wat daaruit voortkomt ook iets van een verbetering van de positie van de raadsleden te zien zal geven. Als wij het democratische

gehalte in deze stad van belang vinden, het is tenslotte een wereldstad waarvoor wij ons inzetten, is het ook erg belangrijk dat wij daarvoor de tijd hebben, dat we de faciliteiten hebben en dat we ook voldoende ondersteuning krijgen om dat werk te kunnen doen. We moeten ons gezicht vaak op andere momenten laten zien en niet alleen als er problemen zijn. Daar hebben wij gewoon veel te veel tijd voor nodig en ik vind het zonde en zonder meer absurd dat in deze raad de functie van fractievoorzitter geen fulltime betaalde baan is. Verder moet de discussie worden gevoerd over de vraag of de raadsleden fulltime moeten werken of hun werk met andere ondersteuning moeten kunnen doen". Ik kijk Robert Simons aan, u had jaren geleden een medestander in dit debat. Het is dus ook niet nieuw, maar het geeft aan dat een cyclus soms terugkomt en dat er soms andere momenten en andere ervaringen zijn om soortgelijke conclusies te kunnen trekken, dit vraagstuk is dus ook nooit weg. Joke Ellenkamp wordt niet alleen herinnerd als maatschappelijk betrokken raadslid dat zich voor 100% inzette, maar ook om de vele bestuurlijke maatschappelijke functies die zij in de stad vervulde. Ze wilde middenin de Rotterdamse samenleving werken. Na haar afscheid als raadslid ging ze aan de slag als directeur bij de toen nieuwe Stichting Vrouwenopvang Rijnmond en vanaf 2002 was ze gedurende veertien jaar directeur van de Stichting Pameijer die zich bezighoudt met werk en huisvesting voor mensen met een verstandelijke beperking of psychische problemen. Daarnaast onderscheidde zij zich vanaf 2006 als bestuurslid van de Stichting Bevordering van Volkskracht, van 2005 tot en met 2013 als bestuursvoorzitter van Radar en verder als bestuurslid van rotterdamscentrumvoortheater. Ze zette zich verder vol in als homo-ambassadeur, voor dialoog in onze stad en voor een goede verstandhouding tussen alle inwoners van deze stad. Ze was ook actief voor Nora's Nest, het opvanghuis voor drugsverslaafden van de in 2011 overleden Nora Storm, zoals ze zich ook inzette voor kinderen met aids in de Roemeense zusterstad Constanța. Ze deed het allemaal en ze klaagde wel over tijdgebrek. Dat is wel een keuze voor iemand die heel graag overal bij betrokken wilde zijn omdat zij het verschil dacht te kunnen maken en vervolgens ontdekte dat ze eigenlijk weinig tijd voor zichzelf had. Ik herinner mij een prachtig gesprek met haar hier op het stadhuis naar aanleiding van een evenement waarop ze zei 'het is wel goed zo, ik ben moe, ik heb een ziekte onder de leden, ik stop ermee, maar wel met pijn in het hart' en dat viel op. Ze kreeg volop erkenning, in 2013 werd ze onderscheiden met de Paul Nijgh-prijs Paul Nijgh-prijs, in 2015 ontving ze namens de Stichting Pameijer de Rotterdamse dialoogprijs en een jaar later, op 6 oktober 2016, ontving Joke Ellenkamp na haar afscheid als directeur van Pameijer de Wolfert van Borselenpenning. De motivering leest nog steeds als een fraai eerbetoon, daar stond: bij alles wat Joke Ellenkamp onderneemt, is zij enthousiast, geïnteresseerd, deskundig, professioneel en vooral betrokken en verbindend. De inspiratie luidde: met passie voor verbinden. In 2008 werd bij Joke Ellenkamp kanker geconstateerd. Ze leek hiervan te zijn genezen en hervatte haar werk. Jaren later, in de zomer van 2015, kreeg ze opnieuw ernstige klachten, ze bleek ongeneeslijk ziek en niet meer veel jaren te gaan hebben. Joke keek tevreden terug op haar mooie werk dat ze voor Rotterdam en voor Pameijer had mogen doen, dat had ze allemaal voor geen goud willen missen, maar ze beseftte ook dat ze vaak werd geleefd. Samen met jou Carolien, ik hoop dat je dit ziet, besloot ze alles los te laten en in 2017 lieten jullie de grote hectische stad achter je en gingen jullie in een woonboerderij in Ratum bij Winterswijk wonen. Daar in de rust en de mooie natuur van de Achterhoek ging Joke dichten, ze werd lid van een koor en de plaatselijke fanfare, ze ging koken voor kankerpatiënten, las filosofen en was dankbaar voor al het mooie dat zij heeft kunnen doen, kleine en grote dingen. Om de nieuwe start te markeren, ging ze verder door het leven met een andere naam: Joanne. In een interview met een krant in februari 2019 verzuchtte ze dat ze stiekem hoopte op een wonder, maar dat ze de eindigheid van het leven accepteerde, citeert: "met Simone de Beauvoir zeg ik 'het is goed dat er een einde komt aan het leven, de intensiteit zit in de tijdigheid. Ja, ik ben klaar om te sterven, al is het bij mij wat vroeg'." Vroeg was het zeker, te vroeg en dat stemt ons droevig. We gedenken Joke, of zoals ze zich de laatste jaren noemde Joanne, Ellenkamp met groot

respect en waardering voor haar jarenlange inzet voor deze stad, voor de raad en voor de inwoners van Rotterdam. Op 8 januari jl. heeft de uitvaart in besloten kring plaatsgevonden en is ze begraven op een natuurbegraafplaats in de streek waar zij de laatste jaren haar rust vond. Namens de gemeenteraad wens ik jou Carolien en andere naasten, familieleden en vrienden de kracht om dit verlies te mogen dragen. Mag ik u vragen te gaan staan en stilte in acht te nemen.

Stilte

De **VOORZITTER**. Ik dank u zeer.

3. *Nieuwjaarsrede*

De **VOORZITTER**. Omdat de wereld gewoon door draait en Joke niet anders zou hebben gewild dan dat we doorgaan met het besturen van deze mooie stad gaan we door met onze agenda en nu is aan de orde het jaarlijkse moment dat de burgemeester u mag toespreken met een nieuwjaarsrede. Anders dan anders, niet in een volle zaal en anders dan anders ook niet voorafgegaan door een toespraak voor de stad, maar de omstandigheden zijn wat ze zijn. Geachte leden van de raad, afgelopen weekend stond er een interview met dokter Shakib Sana in de krant. De huisarts in Delfshaven stond het afgelopen jaar samen met onder andere dokter Robin Peeters en vele anderen, huisartsen en verpleegkundigen, op de markt om bewoners te informeren over corona en als ze ervan overtuigd waren dat ze gevaccineerd wilden worden, konden ze ook direct worden gevaccineerd. Gekscherend noemden sommigen dat de echte marktwerving van de gezondheidszorg. Dat was zijn manier om iets te doen aan de gapende vaccinatiekloof tussen de welvarende en de kwetsbare delen van onze stad. Bijna nergens anders tekende die kloof zich zo scherp af als hier, waar in wijken als Kralingen of Hillegersberg de vaccinatiegraad 80% tot 90% beliep, bleven Delfshaven, Feyenoord en het Oude Noorden in den beginne steken op 30% tot 40%. Wat dit in de praktijk betekent ziet dokter Shakib Sana in zijn spreekkamer, zoals de ernstig zieke man die had gehoord dat het vaccin was bedoeld om ouderen te doden. Toen hij van gedachte veranderde, was dat helaas te laat. Of de jonge vrouw die het vaccin niet vertrouwde, zwanger raakte en corona kreeg, ze was doodsbang om haar kind te verliezen. De acties op de markt en ook de debatten hier in de gemeenteraad en de aangenomen moties over het laagdrempelig vaccineren van mensen leidden tot een flinke toename van het aantal vaccinaties, ook in die wijken. Over zijn aanpak zegt Sana zelf en ik citeer: "Mijn doel is om informatie te verstrekken die mensen in staat stelt om een weloverwogen besluit te nemen, het luisteren", ik zeg er even bij dat ik dat woord 'luisteren' vandaag een paar keer ga gebruiken, "Het luisteren, echt luisteren, als je direct gaat oordelen dan luister je niet, dan ben je alleen maar aan het zenden en jezelf aan het verdedigen". Zijn verhaal is enigszins exemplarisch of toont aan dat lang niet iedereen de informatie van de overheid begrijpt of zich raad weet met de jungle van informatie op wat wij het internet noemen of de informatie die op andere manieren tot zich komt niet kan beoordelen. Dan is het fijn als er mensen zijn die je daarbij kunnen helpen, mensen die luisteren, mensen die vertrouwen uitstralen. Luisteren kan mensenlevens redden, dat hebben dokter Sana en zijn collega's bewezen. Vertrouwen in de overheid is van groot belang, in zijn praktijk zag dokter Sana slachtoffers van de toeslagenaffaire letterlijk ziek worden van alle financiële problemen, voor hen was de situatie van de afgelopen twee jaar net een tikkeltje te veel naast alle andere zaken die ze in hun rugzakje hadden en die affaire staat niet op zichzelf. Vanaf 2013 werd wet- en regelgeving zo ingericht dat ambtenaren geen ruimte meer voor de menselijke maat hadden, bestuurders dus ook niet en u dus ook niet. De maat die mensenlevens kan redden of de menselijke maat die de mensen zuurstof verschaft of de menselijke maat die de mensen erkent in hun zijn zoals ze zijn. Luisteren dus, luisteren, informeren en informeren naar hoe

wij de zaken voor de mensen die werkelijk tussen de wal en het schip zijn geraakt beter kunnen regelen. Dat is het gereedschap waarmee wij als overheid het beste de straat op kunnen of ons op een andere manier verhouden tot onze burgers om juist die relatie goed te houden, nieuwe relaties tot stand te brengen en beschadigde relaties te kunnen herstellen, het gereedschap dat u als gemeenteraad het afgelopen jaar naar mijn overtuiging buitengewoon en zeer regelmatig hebt ingezet en soms was dat ook met succes. Ook u hebt geluisterd naar wat er speelt in de Rotterdamse samenleving, u bent er goed in geslaagd de reflectie daarvan in deze raad terug te brengen. We hebben hier bijvoorbeeld een debat gevoerd over recreatieoord Hoek van Holland, dat was een duidelijke manier van het terugbrengen van een maatschappelijk vraagstuk in de raadzaal, en voorgenomen besluiten nog een keer op basis van het gesprek met de stad tegen het licht houden, bereid zijn het opnieuw te beoordelen, daarna een ander besluit te nemen en dat niet te beschouwen als een verlies of als gezichtsverlies, maar dat een rijpe dialoog tussen volwassen volksvertegenwoordigers na luisteren tot andere inzichten kan leiden. Ik noem dat als voorbeeld van waarom luisteren zo van belang is, wat niet altijd wil zeggen 'u vraagt, wij draaien'. Wat mij vooral opviel is ook de samenwerking dwars door alle dossiers. De griffier heeft mij een tijdje geleden laten zien wat voor moties in deze raad zijn aangenomen en met welke meerderheden en dat er anders dan vaak wordt gedacht toch allerlei moties met steun van dwars door de raad worden aangenomen, steun van mensen waarvan je het misschien niet verwacht. Bijvoorbeeld amendementen rondom Feyenoord City van Leefbaar Rotterdam de PvdA en GroenLinks. Projectdossiers die zo veel van uw tijd hebben gevraagd zoals die vele inspraakdagen rondom Feyenoord. Het toppunt van luisteren, u hebt daar waanzinnig veel tijd in gestopt, u hebt weekenden vergaderd omdat u rond dat dossier wilde luisteren, uw sessies voor de Omgevingswet waren daar ook een exemplaar van. Uw samenwerking leidde tot een behoorlijk aantal initiatiefvoorstellen, onderzoeken naar nieuwe woonwijken, hulp en werk voor kwetsbaren in onze samenleving, hulp voor de horeca in deze ingewikkelde tijden, allemaal dossiers waarbij de fracties elkaar opzochten. Iedere fractie had natuurlijk uiteindelijk haar eigen speerpunten en ik vind het voor de speelsigheid van vandaag leuk om eens een aantal van die zaken door te lopen. GroenLinks maakte zich, zoals we natuurlijk mogen verwachten, sterk voor vergroening en verduurzaming van de stad, die had vele voorstellen op dat gebied en het meest recente was natuurlijk het initiatief rondom het vliegveld. De PvdA maakte zich sterk voor een eerlijke verdeling, of dat nu ging over menstruatiearmoede of grote dossiers zoals werk en wijken. Ook de VVD konden we regelmatig horen, mevrouw Van Groningen, over de noodzaak van de kleine ondernemers, de horecaondernemers stonden goed in de spotlights, maar was ook de grote stimulator van Koop lokaal. Leefbaar Rotterdam, de veiligdossiers, de luis in de pels van wethouder Karremans als het gaat over buitenruimte en schoon. Bijzonder was ook het enthousiasme voor onderzoek naar alternatieve energiebronnen, thorium, wie van u had daar eerder van gehoord. Dat werd allemaal in deze gemeenteraad gebracht. Soms waren we niet alleen gemeenteraad maar ook een soort parlement en dat is ook wat mijnheer Simons graag wil. De PVV manifesteerde zich zoals gebruikelijk met een stroom aan moties en was op social media goed zichtbaar. De Partij voor de Dieren was ambassadeur voor de parken, voor het groen, voor alles wat vliegt en leeft, voor de biodiversiteit, niet bouwen in een groene omgeving en daar ook voor blijven staan met overtuiging. Een van de weinige partijen waar ik het als burgemeester soms lastig vond om mee te debatteren omdat ik me zoveel kon voorstellen bij alles wat je inbrengt omdat die overtuiging staat, maar het was voor mij met de regels in de hand lastig praten over een overtuiging rondom het groen, maar geweldige inzet rondom groen en dieren. 50PLUS bleek werkelijk een ambassadeur te zijn voor alles wat 50+ is, voor de verhouding tussen raad en college en een groot pleitbezorger voor ouderen. Ik vond het ook verbazingwekkend hoe de fractievoorzitter van 50PLUS zich vastbeet in het dossier Feyenoord. Toen dacht ik: dat is dus niet alleen een ambassadeur voor ouderen, maar ook voor jongeren. De SP, een lastige tijd. Wel vastgebeten in het dossier Wonen, toch

hét dossier voor de komende periode. Ik wens de fractievoorzitter, de SP en de nieuwe beweging Socialisten 010 veel wijsheid om met elkaar toch weer zichtbaar te zijn in deze stad. De ChristenUnie-SGP. Gefeliciteerd fractievoorzitter nog altijd met de benoeming als Rotterdams Politicus van het Jaar, een compliment voor de drijvende kracht achter alles wat heeft te maken met de armen, de behoeftigen, de mensen die de overheid nodig hebben als schild, als beschermer. NIDA Rotterdam. Op tal van terreinen pleitbezorger, zacht en hard voor alles wat heeft te maken met diversiteit voor de stad. Een gedeeld thema van NIDA en DENK is racisme in de stad, discriminatie, gelijkberechtiging, maar ook een plek voor de nieuwe Rotterdamse religies die ook niet nieuw zijn. DENK blijft scherp en blijft ons scherp houden op alles wat heeft te maken met racisme in de stad, de discussie over Hümeyra is ons allemaal goed bijgebleven. De appjes met een racistisch karakter, politieagent, dat is ons bijgebleven, de zware debatten die we daar met elkaar over hebben gehad, maar opvallend wel constructief en zoekend naar oplossingen. Het CDA blijft, ook als kleine fractie in deze raad, belangrijke bruggen bouwen tussen verschillende onderdelen van onze raad, als een soort cementlaag, een kleine laag, tussen grote brokken stenen. Het is toch nodig om die brokken stenen wel bij elkaar te houden. Aandacht voor sportverenigingen, voor kleine kernen, Rozenburg, Hoek van Holland, Pernis. D66, de fractie ons probeert duidelijk te maken dat er niet alleen een dagleven maar ook een nachtleven in de stad is, dat we dat goed in de gaten moeten houden, dat we niet alleen moeten uitgaan van zaken die fout gaan maar ook van de positieve zaken die in de samenleving aan de orde zijn en dat we ook aandacht moeten hebben voor de gebieden en de rol van gebiedscommissies, blijven luisteren, blijven luisteren en blijven luisteren. Leden van de raad, u hebt als geen ander signalen uit de stad gedeeld en ter harte genomen, maar niet genoeg. Er moet meer geluisterd worden, er moet meer geluisterd worden naar de stad, naar elkaar, zoeken naar consensus is geen minderwaardige bezigheid. Uiteindelijk moeten er meerderheden voor besluiten worden gevonden en dus luisteren naar de stad en daarna ook grondig luisteren naar elkaar: wat zegt hij eigenlijk, heeft hij misschien iets van een kern van waarheid te pakken, kan ik daar ook iets mee en ben ik bereid om zelf mijn opvatting iets op te schuiven? Ik vind dat te vaak sprake was van soms persoonlijke aanvallen, onnodig en zelfs soms schadelijk. Uiteindelijk moet u elkaar ook na de verkiezingen opzoeken en beschadigde persoonlijke verhoudingen kunnen een goede samenwerking in de weg staan. Dat is jammer. Vaak denken wij 'ik kan hier gewoon roepen wat ik wil want het is politiek en straks zijn we hier buiten toch gewoon weer vriendjes onder elkaar'. Fout. Als de persoonlijke verhoudingen beschadigd zijn, blijft dat hangen en het zou jammer zijn als uiteindelijk ten bate van de besturing van deze stad een enkele lelijke uitval een keer zodanig zijn sporen achterlaat dat die niet meer te helen is in de samenwerking. Aardig zijn voor elkaar betekent niet dat je elkaar niet de waarheid mag zeggen, je kunt elkaar heel scherp de waarheid zeggen zonder elkaar in de hoek te duwen. We sluiten deze raadsperiode dit jaar af en het is te vroeg om te zeggen dat we afscheid nemen want we gaan nog twee stevige maanden met belangwekkende onderwerpen tegemoet. Ik wens u ongelooflijk veel succes en sterkte bij het luisteren naar de stad. De gemeenteraadsverkiezingen en de campagnes die straks komen, gaan over wezenlijke dingen, over de koers van de stad voor de komende periode, gek genoeg in de wetenschap dat ook gewoon de volgende raad en het volgende college erin zal slagen deze stad slechts enige millimeters van koers te doen verleggen. Het is een mammoettanker, maar een paar millimeter van koers verleggen zal uiteindelijk zichtbaar maken dat deze stad progressie en vooruitgang doormaakt. Ook het goede werk van dokter Sana, dokter Robin Peeters en hun collega's, onze GGD'en en al die andere gezondheidswerkers, ongelooflijk veel dank en waardering, ook zij blijven luisteren naar de stad en de Rotterdamse gemeenteraad is nog lang niet klaar met het luisteren naar de inwoners van deze prachtige stad en de strijd tegen desinformatie en polarisatie die de samenleving zo veel schade kan berokkenen. Begrijp me goed, polarisatie heeft soms ook fantastisch mooie en positieve kanten, zonder radicale mensen in het bestaan van de

mensheid waren we waarschijnlijk in het stenen tijdperk blijven steken, dus radicaal nadenken over sommige processen kan geen kwaad, maar als polarisatie tot doel heeft om mensen uit te sluiten en buiten de samenleving te plaatsen dan doen we het verkeerd. Verreweg de meeste mensen staan positief in het leven, zij doen hun stinkende best om zelf te overleven en daarmee bij te dragen aan de samenleving. Ook die meerderheid moeten we horen, niet alleen mensen die soms terecht ontevreden zijn, maar ook mensen die zeggen 'ja ik kan met deze stad prima uit de voeten', die mensen hebben ook een verhaal. Ik ben voornemens de komende periode ook naar die mensen te blijven luisteren. Aandacht voor onorthodoxe maatregelen die ons vooruit kunnen helpen is van belang. Als dat ons denkkader is en het heeft ons op tal van terreinen niet gebracht wat we willen dan is het zinloos om in dat kader verder te gaan en is het zinvol om de komende periode te zoeken naar een ander kader. We kunnen niet alleen maar zeggen dat het niets oplevert en blijven doorgaan, maar je moet soms bereid zijn om daarnaast onorthodoxe dingen te doen, inzien dat de samenleving evolueert en dat we zelf als gemeenteraad in het coderen van de signalen uit de samenleving mee moeten evolueren en soms inderdaad een bestaand denkkader moeten verlaten. U zult de komende weken aan de stad gaan uitleggen wat u daarmee wilt, de stad zal reageren op wat u wilt en u gaat luisteren, u hebt tenslotte niet voor niets twee oren en één mond. Soms lijkt het in de politiek alsof politici twee monden en één oor hebben. Blijven luisteren. Dank u zeer. Mag ik vanuit hier onze nestor vragen om zijn eigen bijdrage aan het nieuwe jaar af te steken?

De heer **SIMONS** (lr). Voor u allen een gezond en succesvol 2022 en dank burgemeester voor uw interessante nieuwjaarsrede. Vier jaar geleden stond ik hier voor het eerst als nestor van de nieuwe gemeenteraad. De nieuwe gemeenteraad bestond uit een recordaantal van dertien partijen, ook het college bestond uit een recordaantal van zes partijen met een recordaantal van tien wethouders. Ik maakte toen, vier jaar geleden, de vergelijking met de tijd van de verzuiling en constateerde dat de veelheid van partijen in de gemeenteraad steeds meer een niche van het electoraat bedienen, de ouderen, de Turkse Rotterdammers, de yuppen, de dieren enzovoort. De vraag is natuurlijk hoe je al die deelbelangen bij elkaar kunt brengen, is dat misschien mogelijk via een nieuwe vorm van verzuiling? In het systeem van de verzuiling, dat tot begin jaren zeventig van de vorige eeuw standhield, werden de verschillen tussen de bevolkingsgroepen gepacificeerd door de partijleiders die de samenwerking zochten om zo het algemeen belang te dienen. De afgelopen jaren was er veel te lezen over de fragmentering van de politiek en de vermeende nadelen. Het ging ook vaak over populisme tegenover de zogenaamde middenpartijen. De afgelopen jaren waren nieuw leiderschap, inclusiviteit, macht en tegenmacht de nieuwe toverwoorden, die alles zouden veranderen. Als we één ding kunnen vaststellen, is het dat die woorden nog tot weinig daden hebben geleid. In de Tweede Kamer sloten bijna alle partijen elkaar uit, zodat er nog slechts twee partijen overbleven die wel wilden samenwerken, namelijk GroenLinks en de PvdA, maar dan wel alleen met elkaar, dus dat schoot ook niet op. Maar goed, in het najaar van 2021 zijn de landelijke partijen alsnog bij zinnen gekomen en we hebben uiteindelijk bijna een jaar na de verkiezingen sinds drie dagen een nieuw kabinet, ironisch genoeg bestaande uit dezelfde partijen die het vorige kabinet ondersteunden. Dus hoezo vernieuwing, maar goed. Ik hoop dat, als de Rotterdammers hun stem hebben uitgebracht, we hier in Rotterdam geen Haagse toestanden krijgen want daar zit niemand op te wachten. Daarnaast maakt het de veel gebruikte begrippen inclusiviteit en nieuw leiderschap ook zo leeg en net nietszeggend want uiteindelijk is het practice what you preach. Na de aankomende gemeenteraadsverkiezingen zou het zomaar kunnen zijn dat nog meer partijen in de gemeenteraad de Rotterdammers mogen vertegenwoordigen, is dat erg? Nou, niet perse want de politiek is gewoon de spiegel van de maatschappij waar we in fragmentatie in onze eigen bubbels leven, met je eigen influencers, je eigen Facebookgroep en je eigen nieuws, speciaal voor jou geselecteerd door de big tech. Lekker op je eigen telefoon of je

eigen tablet in je eigen wereld. De mensen om je heen zijn er wel, maar ze zijn er ook weer niet. Zo ziet onze samenleving eruit. Kijk maar eens om je heen als je in de tram zit of gewoon hier op de Coolasingel loopt. Deze maatschappelijke fragmentatie in eigen bubbels zien we ook terug in het aantal fracties in deze gemeenteraad. Als deze trend zich voortzet, zou je in theorie een gemeenteraad kunnen krijgen die bestaat uit 45 fracties. U vraagt zich misschien af hoe de stad dan bestuurd moet worden want 23 wethouders is zelfs voor Rotterdam een beetje te veel van het goede, maar gelukkig hebben wij in Rotterdam onze burgemeester Aboutaleb. Die kan dan een bestuur vormen met natuurlijk een burgemeesterskabinet. Dat zie ik in ieder geval voor me en hij reageert al enthousiast. Nu terug naar de huidige gemeenteraad van Rotterdam. Er is de afgelopen vier jaar veel gebeurd in deze gemeenteraad waarbij ook wel is samengewerkt tussen de oppositiepartijen en de coalitiepartijen met als voorbeelden Koers van de stad, als ook het gezamenlijke initiatief voor een conferentie over NPRZ. Ik wil de griffier alvast een tip geven voor het inwerkprogramma van de nieuwe gemeenteraad: besteed voldoende tijd om het begrip dualisme te duiden want de gemeenteraad is de controleur van het college en moet deze taak uiterst serieus nemen, coalitiepartij of niet. Onze burgemeester is in 2021 begonnen aan zijn derde termijn en hij heeft zijn eigen klankbordgroep bestaande uit belangrijke mensen. Ik heb nog weinig gemerkt van de invloed van deze klankbordgroep, maar ja als je eenmaal de beste burgemeester van de wereld bent, kan ik me ook zo voorstellen dat het voor de klankbordgroep ook niet gemakkelijk is om te reflecteren op de werkzaamheden van onze burgemeester. Ik hoop dat alle beperkende maatregelen van het coronavirus eindelijk tot het verleden behoren als de nieuwe gemeenteraad eind maart a.s. is geïnstalleerd. We zullen gewoon moeten leren leven met het feit dat het virus onder ons is net zoals we zullen moeten leren leven met het feit dat de gemeenteraad een spiegel is van de gefragmenteerde Rotterdamse samenleving. Als we als politiek daar iets aan willen, veranderen, dan zullen we zelf het goede voorbeeld moeten geven door bijvoorbeeld andere partijen niet op voorhand uit te sluiten, door te kijken naar wat ons bindt en vanuit die gezamenlijkheid werken aan de toekomst van onze mooie stad. Anders verandert er niets en zal de fragmentatie in onze samenleving alleen maar verder toenemen, maar zoals we in Rotterdam weten zal de wal het schip op een dag keren. Afsluitend. Onze tijd als gemeenteraad zit er bijna op. Ik hoop dat iedereen tevreden kan terugkijken op zijn of haar periode in deze prachtige gemeenteraad en ik wens alle partijen, zowel de huidige partijen in de gemeenteraad als de nieuwkomers, heel veel succes bij de aankomende gemeenteraadsverkiezingen en ik dank u voor uw aandacht.

De **VOORZITTER**. Dank aan de nestor voor deze bijdrage.

4. *Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 2 december 2022*
5. *Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissie zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 50 tot en met 52 en de digitale doorlopende lijst 2022 week 1*
6. *Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet*

De **VOORZITTER**. Op de agenda staat nu agendapunt 6 en de vraag is of er een bekrachtiging van de geheimhouding aan de orde is. Daar zijn geen documenten voor.

7. *Sluiting fysieke vergadering*

De **VOORZITTER**. Daarmee ben ik toe aan het sluiten van deze buitengewone

raadsvergadering. Bij dezen. Ik stel u voor om de actualiteitenraad te doen beginnen om 11.00 uur. Tot over tien minuten.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening	1
Mededelingen	1
Vaststelling van de agenda van de buitengewone raadsvergadering van 13 januari 2022	1
In memoriam oud-raadslid mevrouw J.H. (Joke) Ellenkamp	2
Nieuwjaarsrede	3
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 2 december 2022	8
Mededeling van ingekomen stukken aan de raad en de commissie zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 2021 week 50 tot en met 52 en de digitale doorlopende lijst 2022 week 1	8

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering op 3 februari 2022.

De griffier,



De voorzitter,

